

ac cutes, similiterque aliae merces, quibus communiter omnes ad bene vivendum indigent, peramplius^b ex regno et dominiis nostris expellantur et devehantur.

2. Et ut mercatores a tali expulsionem boum et equorum ceterarumque rerum educendarum contineremus, constituimus, ut quicumque extra regnum boves seu equos expellere volet, ab unoquoque bove florenum Hungaricalem solvat et solvere teneatur pro vectigali; ab equo vero sive equa quindecim grossos Polonicales.

3. Item a sexaginta maioribus cutibus bovinis quinque florenos Hungaricales et a minoribus florenos tres.

4. Item a singulo lapide cerae grossos quatuor.

5. Item a singulo lapide coctini sive cremesini alias *czerwiec* grossos quindecim.

6. Ut autem haec utilitas ad reipublicae commodum instituta bene et providenter custodiat, ne per cuiuspiam dolum, merces sive boves extra regnum educentis, fraudetur, nobilem N.^c in administrationem eiusdem laudi constituimus, eidem omnem facultatem dantes vectigal praedictum in locis ad hoc congruis recipiendi, tollendi, exigendi et transgredientes arrestandi, detinendi et pro fisco nostro recipiendi. Vobis itaque omnibus et singulis dignitariis et officialibus, cuiuslibet status et conditionis existentibus, severe ac sub poenis nostris regalibus, ad id specialiter constitutis¹, mandamus, quatinus per praefatum N.^d admoniti et requisiti, talem constitutionem esse factam denuntietis et publicari faciatis, ne quis per ignorantiam dampno se affectum esse conqueri posset; et eidem, ubicunque et quotienscunque opus fuerit, consilio et auxilio sint. Facturi pro gratia nostra; secus vero si feceritis, sive quispiam vestrum fecerit, indignatione nostra ac poenis condignis se puniendum sciat^e.

Datum^f in^g conventu generali Pyotrkoviensi, sabbato post festa Paschae [14 IV] anno Domini millesimo quingentesimo nono.

V. DECRETUM DE NOBILITATE TERRAE VISNENSIS AB INGRUENTE EXPEDITIONE GENERALI SOLUTA CONTRIBUTIO BELLICA ABSOLVENDA

Sigismundus etc, universis et singulis subditis nostris in terra Visnensi constitutis, ad expeditionem bellicam de iure et consuetudine more aliquorum subditorum nostrorum obligatis, fidelibus dilectis, gratiam nostram.

Fideles nostri dilecti! Dum in hac conventionem generali una cum consiliariis nostris pro bono et tranquillo statu reipublicae regni nostri consultabamus, motionem et expeditionem bellicam generalem toti regno decrevimus¹, ad quam, sicut ceteri^a subditi nostri, sic et vos ipsi estis obligati. Quia tamen^b ex parte omnium vestrum supplicatum erat nobis humiliter, ut vos ab hac ipsa impraesentiarum secunda expeditione bellica liberos faceremus, et ea ratione exactionem bellicam alias *wojenne* a vobis perciperemus unam², nos vestris difficultatibus, quas

^b W MK₂ błędnie: parcius. Poprawił na peramplius O. Balzer.

^c W MK₂ pozostawiono okienko dla późniejszego uzupełnienia imienia.

^d W MK₂ jak wyżej pozostawiono okienko.

^e W MK₂: obiret. Poprawione według O. Balzera.

^f W MK₂: Datum ut supra.

^g Zdanie to podano aż do końca według brzmienia u O. Balzera; taka bowiem formuła znajdowała się w poprzednich aktach tego sejmku, por. wyżej nr I-III.

^a W MK₁, t. 23. s. 580-581, błędnie: certi.

^b W MK₁: tandem.

¹ Por. wyżej konstytucję sejmku koronacyjnego z 1507 r., I, art. 12.

¹ Pospolite ruszenie, od którego niniejszym aktem zwolniona została szlachta ziemi wiskiej, zwołane było przeciw Bogdanowi, wojewodzie wołoskiemu, który właśnie w czasie odbywającego się w Piotrkowie sejmku napadł na ziemię polskie. Pierwsze wici, ogłaszające pospolite ruszenie, wydane zostały na tymże sejmie, w przeddzień niniejszego aktu, to jest 14 kwietnia.

² Por. wyżej konstytucję sejmku z 1508 r., nr 11.

in profectione expeditionis illius, per terras ducatus Mazoviae eundo, habituri essetis, attentis, vestris quam et consiliariorum nostrorum pro vobis petitionibus porrectis annuendum duximus, et de eorundem consiliariorum nostrorum consilio ab hac ipsa expeditione bellica liberos vos dimisimus et dimittimus praesentium per tenorem, ita tamen, ut dum secundae restes nostrae per et infra regnum nostrum publicatae et proclamatae fuerint, ad solutionem exactionis illius bellicae teneamini. Quod vobis et unicuique vestrum innotescimus mandantes, et quam primum restes nostrae secundae huiusmodi per nos praemissae fuerint, exactionem ipsam alias *wojenne* plenarie et ex integro persolvere nobis debeatis. Pro gratia nostra secus non facturi. Datum Pyotrkoviae in conventionem generali, die dominico conductus Paschae [15 IV] anno Domini millesimo quingentesimo nono, regni nostri anno tertio.

VI. [LITTERAE RESTIUM]

[1]. Litterae restium per terras Minoris Poloniae missae.

Sigismundus Dei gratia Rex Poloniae etc. Universis et singulis subditis nostris ad expeditionem bellicam de iure et consuetudine obligatis in terra Cracouiensi et districtu eiusdem ubilibet existentibus praesentibus requirendis sincere et fidelibus nostris dilectis gratiam Regiam. Sincere et fideles nostri dilecti. In hac conventionem generali de defensione Regni consultandum de universorum consiliariorum consilio expeditionem toti Regno indiximus generalem quam vobis praesentibus in vim primarum et secundarum restium missis innotescimus mandantes, ut unusquisque vestrum iuxta facultatem bonorum suorum seu iuxta conscriptionem superiori anno factam se ad eandem expeditionem prepararet pro die et loco ultimis restibus designando profecturi est constitutum. Volumus autem, ut praesentes restium litteras unus ad alium sibi viciniorem, ut moris est, sine mora transmittat. Ultimus vero eas loci capitaneo repraesentet, aliter sub bonorum amissione facere non ausurus. Datum in conventionem generali Pyotrkouiensi, sabbato intra octavas Paschae [14 IV], anno Domini 1509.

[2]. Restium litterae.

Sigismundus Dei gratia Rex Poloniae etc. Universis et singulis subditis nostris ad bellicam expeditionem de iure, constitutione et consuetudine quemlibet obligatis, in terra Cracouiensi et districtu eiusdem praesentibus requirendo. Sincere et fidelibus nostris dilectis. Noveritis et quilibet vestrum pro certo sciat, quod *waywoda* Valachie pace, quam hactenus nobiscum et cum universo Regno nostro et dominiis habuit, postposita et nobis nihil tale opinantibus violata exercitum ex omnibus subditis suis valide congregavit, fortassis et a Turko auxilia habiturus et iam in crastino festi sancti Ioannis Baptistae [25 VI] villis, oppidis Podoliae conflagratis civitatem et castrum Camenecz circumvallavit et expugnare nititur. Cui quidem si in hoc proposito suo ^afeliciter succederet^b, sine dubio non remaneret contentus^a in hoc, sed ulterius ad vastandum Regnum procederet. Volentes itaque deffensionem celerrimam et opportunam adversus eundem facere et constituere, decrevimus personaliter omnibus terris et subditis nostris exercitualmente congregatis in campum quantocelerius progredi. Quapropter vobis omnibus et singulis status et conditionis cuiuslibet existentibus ad servitium^c bellicum obligatis his nostris ultimis restium litteris mandamus et praecipimus, ut pro die sancti Petri ad Vincula [7 VIII] proximae futuro circa Grodek armati sufficienter in personis suis propriis conscripta expeditione posthabita, quam hac vice retractamus sed iuxta bonorum suorum facultatem apud nos compareatis et ad nos omnino conveniatis sub amissione vitae et bonorum, ut ex eodem loco ordinati, congregati in Dei nomine ad hostem opugnandum et exterminandum procedamus. Et si quispiam vestrum locum et tempus praefatum neglexerit, vita et bonis irreversibiliter privabitur. Igitur secus non facturi praesentes autem restium litteras alter alteri proximiori fideliter,

^{a-a} *Na wysokości tego wiersza, na marginesie dopisano*: quod absit.

^b *W rękopisie*: subcederet.

^c *W rękopisie*: suicum.